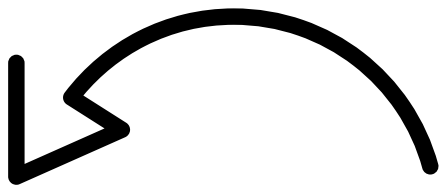

Berthold Gunster

FLIP

**NÄIN MUUTAT MAHDOTTOMAT
AJATUKSET MAHDOLLISIKSI**

Suomentanut Ulla Lempinen

Atena

s. 41 katkelman Byron Katien ja Stephen Mitchellin teoksesta *Loving What is – Neljä kysymystä, jotka muuttavat elämän* on suomentanut Tuuti Piippo.
s. 243–244 sitaatin Mark Twainin romaanista *Tom Sawyerin seikkailut* on suomentanut Jarkko Laine.

Hollanninkielinen alkuteos *Huh?! De techniek van het omdenken*
Copyright © 2008/2015/2022 Berthold Gunster

Suomennos englanninkielisestä käännöksestä *Flip Thinking – The Life-Changing Art of Turning Problems into Opportunities*

Suomenkielinen laitos © Atena / Kustannusosakeyhtiö Otava 2024

Atena
Jyväskylä
atena.fi

ISBN 978-951-1-48167-6

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2024

Kirjailijasta

Berthold Gunster on *flip*- eli *Omdenken*-ajattelufilosofian kehittäjä. Gunster opiskeli Utrechtin teatteriakatemiassa ja on työskennellyt sen jälkeen vuosia teatteriohjaajana ja kirjailijana. Vuodesta 2001 lähtien hänen tiiminsä on tarjonnut flip-ajatteluun perustuvia koulutuksia, työpajoja ja esityksiä sekä yrityksille että yksityishenkilöille.

Gunster on kirjoittanut flip-teorian pohjalta kolmetoista teosta, joita on myyty Alankomaissa miljoonittain. Hänen kirjojaan on myös käännetty useille kielille.

Sisällys

<i>Kyllä, mutta</i>	9
<i>Pidä tätä kirjaa yöpöydällä</i>	13
<i>Flip-ajattelu</i>	17

Osa 1: Matkatavarat

Hyväksyminen	31
Havaitseminen	43
Ongelmat	55
Entä jos kaikki menee hyvin?	62
Antihaura	67
Jäykkä ajattelu	73
Neljä kysymystä	85
Yhteenvedo	92

Osa 2: Matka

Neljä perusasennetta	97
Rakkaus	99
Hyväksymisen strategia	101
Odottamisen strategia	110
Vahvistamisen strategia	118
Kunnioittamisen strategia	130
Työ	141
Sinnikkyyden strategia	143
Tarkentamisen strategia	152
Uudelleenarvioimisen strategia	161

Taistelu	169
Poistamisen strategia	171
Oimimisen strategia	182
Yhteistyön strategia	188
Houkuttelemisen strategia	199
Leikki	211
Korostamisen strategia	213
Roolien vaihtamisen strategia	222
Hajottamisen strategia	231
Nurinpäin kääntämisen strategia	243

Osa 3: Lopuksi

Lyhyesti	259
Anna palaa	267
Kulisseissa	269
Suosittelavaa luettavaa: guruja, pomoja, päälliköitä	273
Viitteet	280

Kyllä, mutta

Kuvittele tilanne: sinulla on aivan mahtava idea, mutta kaikki vain hokevat: »kyllä, mutta». »Kyllä, mutta sitä on jo kokeiltu, eikä se toiminut», »Kyllä, mutta kannattaisiko asia silti jättää vielä hautumaan?», »Kyllä, mutta entä jos se ei toimikaan?»

Jokainen »kyllä, mutta» saa tuntemaan, että kaikki yritykset kehittää jotakin uutta hukkuvat näennäisesti järkevilta kuulostavien vastalauseiden hetteikköön. Juuri niin hokema toimii: »kyllä, mutta» -ajattelussa asennoituminen elämään on kapeakatseista ja eteen heitellään jos jonkinlaisia rajoituksia ja uhkia, jotka estävät etenemisen yhtä tehokkaasti kuin tiellä seisova lohikäärme. Ajatuksiin ja ehdotuksiin suhtaudutaan ankaran jäykästi, vaikka ne olisivat kuinka hyviä. Seurauksena on pysähtyneisyys.

Avoimemminkin voi ajatella: »kyllä, ja». Asenteessa korostuu, mitä kaikkea voi tehdä, ja nähdään mahdollisuuksia. Asenne auttaa näkemään tien lohikäärmeen takana. Mitä siitä seuraa? Luovuutta ja innovatiivisuutta.

Tässä kirjassa kerron, miten »kyllä, mutta» -asenteesta siirrytään »kyllä, ja» -asenteeseen – ongelmalähtöisestä ajattelusta mahdollisuusajatteluun. Kun ongelmia tarkastelee »kyllä, ja» -asenteella, uusia ratkaisuja löytyy yllättävänkin helposti. Ongelman tarkasteleminen hitusenkin uudesta näkökulmasta

saattaa johtaa suureen oivallukseen vähällä vaivalla. Ongelmia vastaan ei tarvitse taistella, vaan ne voi muuttaa mahdollisuudeksi liittoutumalla niiden kanssa.

Ongelman muuttaminen mahdollisuudeksi on taito, jonka voi oppia. Se on eräänlaista psykologista jujutsua, ajattelutapa, jota kutsun flip-ajatteluksi tai flippaamiseksi (englannin kielen kääntämiseen viittaavan *flip*-sanan pohjalta). Flip-ajattelun avulla on mahdollista ratkaista ongelmia, mutta hämmästyttävästi se usein myös avaa aivan uusia mahdollisuuksia. Niin kuin toukasta kuoriutuu perhonen, flippaamalla myös ongelma muuttuu uudeksi kauniiksi todellisuudeksi. Tästä seuraa yllättävä ristiriita: mitä enemmän ongelmia, sitä parempi.

Flip-ajattelulla on mahdollista parantaa elämää, mutta ristiriitaista kyllä, ei välttelemällä ongelmia, kieltämällä ne tai keskittymällä pelkkään hyvään kuin tyttökirjan Pollyanna. Ei, vaan se tapahtuu kohtaamalla ongelma ja sen jälkeen tunnustamalla ja hyväksymällä siitä seuraava tuska, menetys ja ahdistus. Flippaaminen alkaa aina todellisuuden tunnustamisesta. Pessimistiä ei kiinnosta, kuinka paljon lasissa on vettä. Hän marisee joka tapauksessa, että taas pitää tiskata. Miksei vain joisi veden pois?

Aloin kehittää flip-ajattelufilosofiaa kotimaassani Hollannissa vuonna 1997. Sen jälkeen olen järjestänyt näyttelijä- ja koulutustiimini kanssa yli kymmenentuhatta näyttelämiseen perustuvaa, viihdyttävää työpajaa flippaamisen peruseriaatteista yhteensä yli miljoonalle ihmiselle. Alankomaiden lisäksi brittiläisamerikkalainen ryhmämme on järjestänyt flippailisuuksia Espanjassa, Singaporessa, Isossa-Britanniassa, Saksassa ja Ranskassa. Lisäksi olen kirjoittanut flippaamisen peruseriaatteista kaksitoista kirjaa, jotka ovat olleet myyntimenestyksiä. Yksin Alankomaissa teoksia on myyty yli 1,3 mil-

joonaa kappaletta (kannattaa huomata, että Alankomaissa on vain 17,4 miljoonaa asukasta!). Niitä on myös käännetty italiaksi, portugaliksi, tanskaksi, saksaksi, englanniksi ja nyt myös suomeksi.

Flippaamisen tarina ei pääty tähän kirjaan, vaan se kehittyy, kasvaa ja kypsyy edelleen. Olen ylpeä, että sinä, rakas lukijani, olet mukana tällä matkalla. Toivottavasti nautit kirjasta ja saat siitä paljon irti. Ennen kaikkea toivon, että kirjan luettuasi ymmärrät, että ongelmat ovat vain turhautumia, jotka eivät ole vielä löytäneet lopullista muotoaan. Niistä pääsee iloitsemaan, kun ne flippaa uudeksi houkuttelevaksi, säihkyväksi todellisuudeksi.

Berthold Gunster

Pidä tätä kirjaa yöpöydällä

Lukuvinkkejä kirjaan

Ensiksi.

Noin 64 prosenttia ihmisistä kuulemma lukee säännöllisesti ennen nukkumaanmenoa, keskimäärin kymmenen minuutin ajan ja noin kolmensadan sanan minuuttivauhtia. Tieto ei välttämättä päde joka lukijaan, mutta nämä keskiarvot mielessäni kirjoitin luvut sen mittaisiksi, että niitä on helppo lukea yksi illassa.

Toiseksi.

Tämä ei ole romaani vaan tietokirja. Tässä kirjassa esittelen ajatuksia, lähestymistapoja ja (toivottavasti) innoittavia esimerkkejä ajatusten flippaamisesta. Ei kuitenkaan ole olemassa mitään »flip-ajattelun teoriaa», jolla kaiken voisi selittää loogisesti ja suoraviivaisesti aasta ööhön. Jos jollekulle selittäisi flippaamista antamatta hänen kokeilla sitä itse, se olisi kuin esittelisi vieraalle kotiaan päästämättä häntä sisään. Tarkastelisitte taloa ulkopuolelta, katsoisitte ikkunasta tai postiluukusta sisään, kiertäisitte takaovelle ja ehkä jopa kurkistaisitte savupiippuun, mutta näkisitte joka kerta jotakin erilaista. Jossakin vaiheessa mieleen saattaisi tulla ajatus, ettei talosta oikein saa kokonaiskuvaa. Siksi sinun ei kannata vain uskoa sanaani vaan astua

rohkeasti sisään taloon, tarttua toimeen ja soveltaa flip-ajattelua omaan elämääsi. Näin saat ideasta aidosti kiinni.

Kolmanneksi.

Oppimista tapahtuu eri tasoilla: tietoisesti ja tiedostamatta. Luemme jotakin lehdestä, sitten ehkä näemme siitä unta tai juttelemme siitä jonkun kanssa seuraavana päivänä. Sen jälkeen me vaistomaisesti sovellamme käytäntöön osan oivalluksista, vaikka sen usein tajuaakin vasta jälkikäteen. Tästäkin syystä kannustan lukemaan kirjaa vähän kerrallaan aina kun ehdit. Kun luet luvun päivässä, mielesi ehtii omaksua asiat ja pääset nauttimaan oivalluksista. Välillä haluat ehkä lukea osan luvuista uudestaan.*

Neljänneksi.

Unohda kolme edellistä kohtaa.

Lue kirja ihan miten haluat. Tai älä lue ollenkaan.

---

* Vaikka olen kirjoittanut ja puhunut flip-ajattelusta yli viisitoista vuotta, palaan usein jo moneen kertaan esittelemääni aineistoon. »Onpa mielenkiintoista, tätä pitää ehdottomasti hyödyntää!» Kaikesta päätellen ymmärtämisen ja tekemisen väliin jää ammottava kuilu.

Kyllä, mutta

**Kun ajattelee,
miten jonkin asian
pitäisi olla,
mutta se ei ole niin.**

Kyllä, ja

**Kun tajuaa,
mitä kaikkea on
ja mitä sillä voisi tehdä.**

Flip-ajattelu

*Pessimisti näkee vaikeuksia kaikissa mahdollisuuksissa,
optimisti näkee mahdollisuuksia kaikissa vaikeuksissa.**

Ennen matkaan lähtöä kerron hiukan itsestäni. Olen koulutukseltani teatteriohjaaja, erikoisalanani improvisaatio eli impro, joksi sitä usein kutsutaan. Tälle taustalle flip-ajattelufilosofiani perustuu. Mitkä ovat impron keskeiset säännöt? Niitä on kaksi, ja ne ovat hyvin yksinkertaisia. Todellisuus hyväksytään sellaisena kuin se on, ja siinä toimitaan jollakin tavalla. Kuvitellaan improvisaatioharjoitus, jossa yksi näyttelijä esittää hammaslääkärinä ja toinen potilasta. Olisiko sellainen kohtaus mahdollinen, jossa potilaalla ei olisi mitään ongelmaa? No, ainakin kohtaus olisi tylsä: »Huomenta!», »Huomenta!», »Mitäs vaivaa teillä oli?», »Ei mitään», »Asia selvä, nähdään ensi vuonna», »Näkemiin!», »Näkemiin!». Kaikki hyvä draama, niin myös impro, pyörii ongelman ympärillä. Mitä improisoivat näyttelijät oppivat? Hyväksymään ongelmat, tai vielä parempaa, rakastamaan niitä – ja sitä, mitä kaikkea uutta niistä voi luoda. He oppivat pitämään ongelmia lähtökohtana.

Teatteriohjaajana en lähtenyt tavalliselle urapolulle: tein yli

---

* Nerokkaan sitaatin alkuperä on tuntematon, vaikka se onkin usein pantu virheellisesti Winston Churchillin nimiin.

kymmenen vuoden ajan näytelmiä sellaisten ihmisten kanssa ja sellaisista ihmisistä, joilla oli ollut elämässään vastoinkäymisiä. Heitä olivat esimerkiksi Utrechтин köyhien kaupunginosien asukkaat, jotka kärsivät puutteesta, työttömyydestä ja sosiaalisista ongelmista. Työskentelin myös kotoaan karanteenien lasten, asunnottomien, huumeriippuvaisten ja alkoholistien parissa ja tein teatteria heidän kaltaistensa ihmisten kanssa paitsi kotimaassani Alankomaissa myös Ukrainassa, Espanjassa, Skotlannissa, Saksassa, Puolassa, Belgiassa ja Yhdysvalloissa. Chicagossa aloitin kodittomien kanssa projektin nimeltä *Not Your Mama's Bus Tour*. Se oli näytelmällinen bussikiertue, jossa (entiset) kodittomat näyttivät yleisölle pilkahduksia siitä, miltä kotikaupunki näytti asunnottoman silmin.

Vastaavissa teatterihankkeissa minun oli ohjaajana opittava yksi tärkeä asia: tein töitä ei-ammattinäyttelijöiden kanssa. Monilla heistä oli kiistatta näyttelijänlahjoja, mutta useat seikat väkisinikin rajoittivat työtäni. Mikä siis neuvoksi? Minun piti oppia työskentelemään kuin improvisaationnäyttelijä: hyväksyä todellisuus, havaita ja hyväksyä »näyttelijöideni» rajoitteet mutta silti hoksata heidän kykynsä ja sitten keksiä keino tehdä aitoa, uskottavaa ja totuudenmukaista teatteria heidän kanssaan – sellaisina kuin he oikeasti olivat, eivät sellaisina kuin toivoin heidän olevan. Ajatusten kääntämisestä nurin niskoin, flippaamista, oli mahdoton välttää. Mikä neuvoksi, kun viisi televisioasemaa, joista yksi on CNN, haluaa tehdä jutun asunnottomien näytelmän ensi-illasta, mutta yksi näyttelijöistä ei ilmaannu paikalle? Sitä saattaa olla vihainen, turhautunut tai pettynyt, mutta mitkään tunteet eivät ratkaise ongelmaa. Ainoastaan ajatusten kääntäminen uuteen asentoon, niiden flippaaminen, auttaa. Ongelmaan piti suhtautua luovasti. Flip-ajattelun mukaisesti

lisäsimme *Not Your Mama's Bus Tour* -näytelmään kohtauksen, jossa yleisölle kerrottiin, että seuraavalla pysäkillä bussiin ilmestyisi asunnoton nainen kertomaan tarinansa... tai sitten ei. Se, tuliko nainen ajoissa tai myöhässä (tai ei ollenkaan), muuttui osaksi näytelmää. Miten temppe toimi? Loistavasti! Jos nainen tuli paikalle, yleisö osoitti suosiota. Jos hän ei tullut, yleisö oppi, miten vaikeaa elämä kadulla saattoi joskus olla.

Palataan kohtauksiin, joita hyvä impronäyttelijä arvostaa: yleensä ne ovat täysin päinvastaisia kuin joita haluaisi omaan elämäänsä. Ei kukaan halua ongelmia siksi, että pääsisi kehittämään niistä jotakin uutta. Me haluamme onnea! Iloa! Terveyttä! Sutjakkaasti sujuvaa elämää.

Valitettavasti elämä ei ole sellaista. Ei kenenkään. Meidän kaikkien elämään mahtuu pettymyksiä, takaiskuja ja katastrofeja – sanalla sanoen ongelmia. Mitä me yleensä teemme, kun eteen tulee ongelma? Yritämme tietenkin ratkaista sen. Ongelmat ovat inhottavia. Haluamme niistä eroon tai estää niitä ilmaantumasta ylipäänsä. Haluan korostaa, ettei ongelmien ratkaisemisessa ole mitään väärää, mutta usein siinä menettää mahdollisuuden, vaikka ongelma ratkeaisikin. Joskus vain olisi mahdollista toimia kuin impronäyttelijä ja kehittää ongelmasta jotakin uutta. Flipata ongelma mahdollisuudeksi. Tehdä näyttelijän poisjäämisestä show'n kohokohta.

Tässä kirjassa haluan auttaa sinua elämään kuin esittäisit näytelmäroolia – erittäin todellista roolia erittäin todellisessa näytelmässä, jossa on erittäin todellisia ongelmia – oman elämäsi näytelmässä. Monet ongelmat voivat johdattaa yllättävien mahdollisuuksien äärelle, ja joskus ne ongelmat on mahdollista flipata. Joskus ne saattavat lannistaa ja joskus tehdä vahvemmaksi, viisaammaksi, hausemmaksi ja luovemmaksi.

Kirjassani annan välineitä ja oivalluksia avuksi flippaamiseen.

Flip-ajattelu ei ole helppoa vaan vaatii taitoa. Älä silti pelkää, sillä taidot on mahdollista oppia. Ehkä vaikeinta on omaksua impronäyttelijän perusasenne: ensin hyväksyy ne faktat, joita ei voi muuttaa, ja sitten yrittää keksiä, mitä niistä voisi tehdä. Niin kauan kuin tätä perustavanlaatuista elämänasennetta ei sisäistä, flippaaminen on vain näennäistä. Mutta jos asenteen pystyy omaksumaan, flip-ajattelusta tulee omaksuttavissa oleva taito. Aloitetaan heti!

Hollannissa on tunnettu *Great! De LeeuwAgain* -live-tv-show, jota isännöi koomikko Paul de Leeuw. Kerran kesken lähetyksen studioon juoksi viuhahtaja, joka kailotti: »Loppu eläinräökkäykselle!» Vetoamus oli kirjoitettu myös hänen paljaaseen rintakehänsä. Sillä hetkellä de Leeuw oli keskellä ohjelmajaksoa, jossa soitetaan yllätyspuhelu jollekin, ja hän oli juuri rupattelemassa erään naisen kanssa. Menikö de Leeuw paniikkiin ja käski äkkiä panna mainokset pyörimään? Ei suinkaan. Hän keskeytti rupattelun puhelimesta ja huikkasi viuhahtajalle: »Odota hetki, tulen ihan kohta. Kohta saat puhua kaikessa rauhassa.» Sitten hän hoiti puhelun loppuun kiirehtimättä. Viuhahtaja jäi seisomaan studioon hämmentyneenä mutta odotti kohteliaasti vuoroaan. Kun de Leeuw oli lopettanut puhelun, hän meni viuhahtajan luokse ja istutti tämän tuolille. »No niin. Kerro nyt, mistä siinä eläinten räökkäämisessä oikein on kysymys», hän kehotti.

Normaalisti live-show'hun ryntäävää alastonta miestä pidettäisiin ongelmana. Kuitenkin sanomalla tilanteelle »kyllä, ja» Paul de Leeuw taitavasti käänsi ongelman joksikin muuksi. Se, mikä alkoi show'n keskeytymisenä, flipattiin osaksi ohjelmaa.

Tapaus havainnollistaa hyvin flip-ajattelua. Kun ongelmaa lähestyy mahdollisuutena, sen voi kääntää edukseen.

Flippaaminen on eräänlaista henkistä jujutsua. Aivan kuten taistelussa vastustajan voiman voi kääntää edukseen, myös ongelman voima on mahdollista kääntää omaksi hyödyksi: ei ryhdytä kamppailemaan ongelmaa vastaan, vaan annetaan ongelman itse hoitaa taistelemisen.

Toinen esimerkki. Nuoripari oli mennyt hiljattain naimisiin. Mies oli asunut lapsuudenkodissaan 31-vuotiaaksi, ja nyt tuore aviopari oli muuttanut yli sadanviidenkymmenen kilometrin päähän. Miehen vanhemmat tulivat joka toinen viikko käymään sylit täynnä ämpäreitä, moppeja ja pölyrättejä siivotakseen nuorenparin kodin lattiasta kattoon – pyytämättä. Se ei tuoretta avioparia tietenkään miellyttänyt. Pariskunta otti tavakseen siivota kotinsa aina ennen miehen vanhempien tuloa, mutta vanhemmat löysivät aina jotakin huomautettavaa ja aloittivat urakkansa.

Epätoivoinen aviopari pyysi apua psykologi Paul Watzlawickilta. Epäsovinaisuudestaan tunnettu Watzlawick antoi yllättävän neuvon: hän kehotti avioparia unohtamaan siivoamisen ennen vanhempien seuraavaa vierailua. Itse asiassa olisi vielä parempi, jos koti olisi oikein sotkuinen. Hän lisäsi, että jos vanhemmat taas aloittaisivat siivoamisen, nuorenparin pitäisi käyttäytyä kuin se olisi maailman luonnollisin asia – totta kai vanhempien pitää raataa hiki hatussa lastensa puolesta, eikä lasten tarvitse nostaa sormeakaan auttaakseen. Pariskunta teki työtä käskettyä.

Seuraavalla vierailukerralla talo oli kuin pommin jäljiltä: joka paikassa tursusi avaamattomia laskuja, likapyykkiä ja roinaa. Vanhemmat huhkivat koko viikonlopun saadakseen asunnon kuntoon, ja sunnuntaina kun kotiinlähdön aika koitti, he liukenivat paikalta niin nopeasti, että pihaan jäivät kiihdytysjäljet. »He taitavat pitää meitä seinähulluina!» isä puuskahti. »Älä

muuta sano!» äiti säesti. »Tämä oli kyllä viimeinen kerta, kun autamme heitä. Hoitakoot sotkunsu tästä lähtien itse!»

Paul de Leeuwin reaktio ja nuorenparin toiminta tuntuvat ensialkuun intuition vastaisilta. Ongelman ratkaiseminen niin epäloogisella tavalla on suorastaan nerokkaan luovaa. Riittää kuitenkin, että seuraa muutamaa loogista vaihetta.

Ensiksi: molemmissa tapauksissa itse ongelma ohitetaan täysin. Sekä nuoripari että Paul de Leeuw eivät näyttäneet reagoivan tilanteeseen mitenkään, kuin mitään ongelmaa ei olisi-kaan. Päinvastoin he näyttivät suorastaan nauttivan tilanteesta. Yleensä me reagoimme ikäviin asioihin vastustelemalla – »kyllä, mutta» -asenteella. Yritämme päästä ongelmasta eroon tai ainakin vähätellä sitä.

Televisio-ohjelman livelähetykseen juoksee viuhahtaja.

Kyllä, mutta se on kiellettyä. Pysäyttäkää mies! Viekää hänet pois täältä!

Vanhemmat tulevat väkisin siivoamaan lapsensa kodin joka toinen viikko.

Kyllä, mutta eihän niin saa tehdä. Puhukaa heille! Selvittäkää asia yhdessä.

Totta kai ongelmaan tarttuminen toimii joskus, mutta usein lopputulos on sama kuin sysisi käärmettä maton alle. Se kiemurtelee pois sieltä ja ilmestyy uudestaan näkyviin. Monet ongelmat ovat sen verran mutkikkaita, ettei niitä voi ratkaista suhtautumalla niihin suoraviivaisen loogisesti. Kuten sanonta kuuluu: Jo ongelman määritelmän mukaisesti ongelma on ratkaisematon.

Lisäksi »kyllä, mutta» -ajattelu rajoittaa tilannetta ei-rakentavalla tavalla. Jumitumme siihen, miten asioiden »pitäisi olla». Nuoripari haluaa appivanhemmilta »hyvien vanhempien» mallia. De Leeuw olisi luultavasti halunnut, että show sujuu käsi-

kirjoituksen mukaan. Vastaavanlaisissa tilanteissa asian haluaa yleensä korjata. Ennako-oletukset saavat tarkastelemaan uutta tilannetta ongelmana, mutta ongelma ei ole niinkään todellisuudessa kuin omassa päässä ja »kyllä, mutta» -ajattelussa. Myös käsitykset siitä, millaisen maailman »pitäisi olla», myötävaikuttavat ongelmaan ja osaltaan jopa pahentavat sitä. Konsti piilee siinä, että oppii ajattelemaan rajoitteidensa ulkopuolelta.

Kysy itseltäsi, kuka määrittelee hyvän vanhemmuuden säännöt tai sen, miten livelähetyksen pitäisi mennä. Onko sellaisia tiukkoja ja pysyviä lakeja olemassa? Flip-ajattelu lähtee liikkeelle siitä, että »pitäisi-ollat» hylätään ja »voisi-ollat» toivotetaan tervetulleiksi.

Vaihe yksi: purkaminen - ongelmasta faktaksi

Flippaamisen ensimmäisessä vaiheessa »kyllä, mutta» -asenne muutetaan »kyllä, ja» -asenteeksi. Sano uudelle, kehkeytyneelle tilanteelle kirjaimellisesti: kyllä. Lastensa asioihin sotkeutuvat vanhemmat eivät ole ongelma, joka kaipaa ratkaisua, vaan se on tosiasia. Fakta. Ja myönnettävä on, että se käy järkeen, sillä vaikka tilanteesta ajattelisi mitä, se on mikä se on. Asian hyväksyminen säästää paljolta hässäköltä.

Sanon tätä ensimmäistä vaihetta (ongelmasta faktaksi) purkamiseksi. Ongelma puretaan faktoiksi, ja siitä poistetaan kaikki »pitäisi-ollat» mutta pidetään »ne-mitä-on». Kirjan mittaan huomaat, ettei se ole aina helppoa. Vähän kuin yrittäisi murtaa kovaa pähkinää: kuori on yhtä kova kuin sinun tarpeesi pitää kiinni piintyneistä toiveistasi todellisuuden suhteen.

Vaihe kaksi: kokoaminen - faktasta mahdollisuudeksi

Seuraavassa vaiheessa ongelman tarjoamia mahdollisuuksia tarkastellaan luovasti ja ristiriitaisestikin. Jos vanhemmat haluavat siivota, siivotkoot sitten. Vanhempien ei pitäisi sotkeutua lastensa asioihin, vaan sellainen on yhtä kaukana hyvästä vanhemmuudesta kuin vesi öljystä. Aivoilla kuitenkin on upea kyky muuttaa ristiriitoja yllättäviksi mahdollisuuksiksi. Flippaamisen toisessa vaiheessa, jossa »kyllä, mutasta» tulee »kyllä, ja», keräät purkamasi faktapalaset yhteen ja keksit, mitä niillä voisi tehdä. Faktan muuttaminen mahdollisuudeksi on kokoamisvaihe – »olevasta» »voisi ollaksi».

Joskus flip-filosofia on vaikeaa, tuskallista ja hidasta ja saattaa herättää surua, murhetta ja vastarintaa. Ajatusten flippaaminen vaatii kärsivällisyyttä, sinnikkyyttä ja uskoa. Joskus se voi sujua yllättävänkin helposti: se ei ole enää kovan pähkinänkuoren murtamista vaan kuin helposti pokahtava saippuakupla. Mielen valtaa ihmetys ja ajatusten sekamelska: »Siis oikeasti? Näinkö helpo tämä olikin?» tai »Höh! Miksen tehnyt tätä aikoja sitten!»

Flip-ajatteluun ei ole matemaattista kaavaa, se on ennemminkin taito, osaamista. Tätä en voi liiaksi korostaa. Kokeukseni mukaan flippaamiseen suhtaudutaan usein kuin se perustuisi loogiseen analyysiin tai tieteeseen ja kuin sen kautta saatuja uusia periaatteita voisi soveltaa ongelmiin matemaattisella tarkkuudella. Kun sitten käy ilmi, ettei flippaaminen toimi niin, seuraa pettymys. Siksi sanon vielä kerran: flip-ajattelua ei voi kiteyttää simppeleiksi kaavoiksi, koska se on olosuhteisiin muokkautuva luova prosessi.

Tätä havainnollistaa hyvin Youtubessa trendannut kuuden sekunnin mittainen video. Espanjalaisissa halusi kävellä kolmevuotiaan poikansa kanssa supermarkettiin, mutta poika halusi mennä kauppaan autolla. He toistivat vuorotellen kahta sanaa. Isä seisoi polulla ja toisti sanaa »Kävellään», poika seisoi toinen käsi auton ovella ja toisti sanaa »Tänne.» Tämä toistui kaksi, kolme, neljä kertaa. Yhtäkkiä isä vaihtoi rooleja lennossa ja sanoikin: »Tänne». Mikä oli yllättävä seuraus? Poika vastasi heti »Kävellään», irrotti otteensa autonovesta ja käveli isänsä luokse polulle. Väittely loppui siihen.

Isä hyödynsi yhtä flip-ajattelutaktiikkaa, roolin vaihtamista. Se toimi erinomaisesti kolmevuotiaan kohdalla, koska sen ikäiset haluavat olla itsenäisiä ja päättää asioista itse. Jos kolmevuotiaalle sanoo: »Älä syö koko lautasta tyhjäksi, muuten kasvat isoksi pojaksi», hän tyhjentää koko lautasen, koska haluaa tehdä päinvastoin kuin sanotaan ja toimia oman päänsä mukaan. Todennäköisesti taktiikka ei kuitenkaan toimi kovin kauan. Poika tajuaa isänsä huijauksen muutamassa kuukaudessa, ja kun isä sanoisi »Tänne», poika vastaisi taas »Tänne».

Flippaamisessa ei ole idioottivarmoja sääntöjä, jotka sopivat tilanteeseen kuin tilanteeseen. Flip-ajattelun tavoitteena on muokata vallitseviin olosuhteisiin ja toimia niiden mukaisesti. Joka tapauksessa se laajentaa ongelmanratkaisujen keinovalikoimaa.

Voiko hyväksi flippaajaksi sitten kehittyä pelkästään lukemalla? Valitettavasti ei voi. Taito karttuu vain tekemällä. Se on hiukan kuin opettelisi soittamaan pianoa: taituruus vaatii vuosien harjoittelun. Jos luet tämän kirjan mutta et kokeile siinä esiteltyjä tekniikoita, käteen jää vain viihdyttäviä tarinoita. Flip-ajattelun voima muuttuu todeksi vasta, kun sovellat sitä omaan elämäsi.

Pianistit harjoittelevat soittotekniikkaa jatkuvasti, ja yhtä lailla myös flippaamistekniikoita täytyy hioa. Työkaluja on monenlaisia, on vain osattava valita paras kulloiseenkin tilanteeseen. Lähestymistapoja on niin paljon, että minulla on tapana puhua flippaamisesta strategiana. Se on alkujaan sodankäyntitermi. Joskus on tehokkainta hyökätä, joskus puolustaa ja joskus taas odottaa, keskustella tai neuvotella, joten sodankäynnissä tarvitaan strategisia näkemyksiä. Myös flippaamiseen kuuluu erilaisia ajattelustrategioita, joista esittelen tässä kirjassa viisi-toista. Osa niistä on purkamisvaiheen keinoja, joiden avulla ongelma pelkistetään, hajotetaan tai puretaan. Osa taas on koamisvaiheen keinoja, joilla on mahdollista luoda uusia mahdollisuuksia.

Kun luet kirjaa, ajattele olevasi flippausmatkalla. Ennen lähtöä pakkaat mukaan kaikkea, mitä arvelet matkalla tarvitsevasi. Flippausmatkallakin tarvitaan matkatavaroita, nimittäin ahaa-elämyksiä. Kirja onkin jaettu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa esittelen oivalluksia, joiden avulla eri flippausstrategioita voi ymmärtää ja saada niistä mahdollisimman paljon irti. Toisessa, varsinaisessa matkaosiossa, kuvailen tarkemmin edellä mainitsemaani viittätoista flip-ajattelustrategiaa. Kolmanteen osaan olen koonnut strategioista matkantekoa helpottavan yhteenvetdon.

Hypätään nyt ensimmäiseen osaan.

Matkatavaroihin.

flip-ajatteleminen

Flip-ajattelu (flippaaminen, flippaus, »kyllä, ja«)

Ajattelutekniikka, jonka avulla ongelmat käännetään mahdollisuuksiksi. *Syn.* flippaaminen; »kyllä, ja« -ajattelu. *Vast.koht.* »kyllä, mutta« -ajattelu, joka on uhkien värittämää; tietä tukkivat lohikäärmeet.

Johtokunta hälvensi lehdistön epäilyjä flippaamalla ajatuksiaan rohkeasti; psykologi kehotti pariskuntaa flippaamaan parisuhdemallia koskevat ajatuksensa; flip-ajattelua hyödyntämällä vastapuoli sai avattua jumiutuneet neuvottelut, minkä jälkeen tuntui kuin ristiriitoja ei olisi koskaan ollutkaan.